Postilain uudistaminen

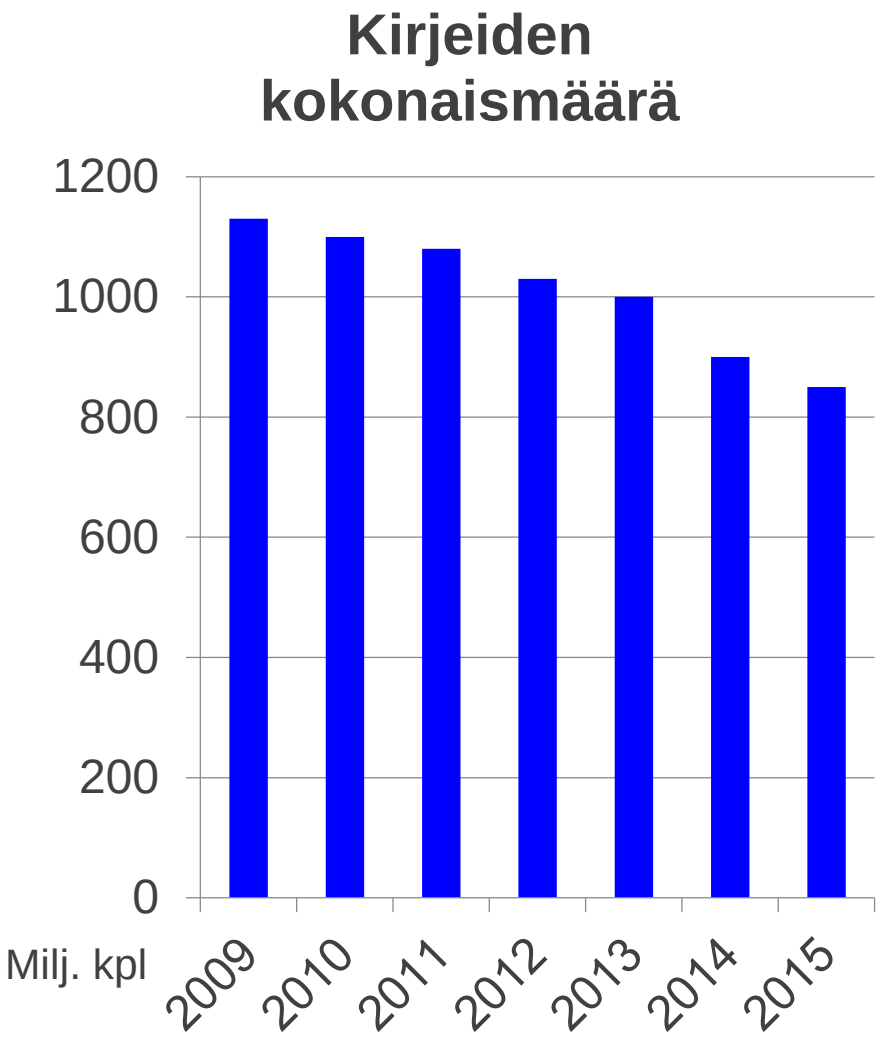
Perustuslakivaliokunta 23.2.2017

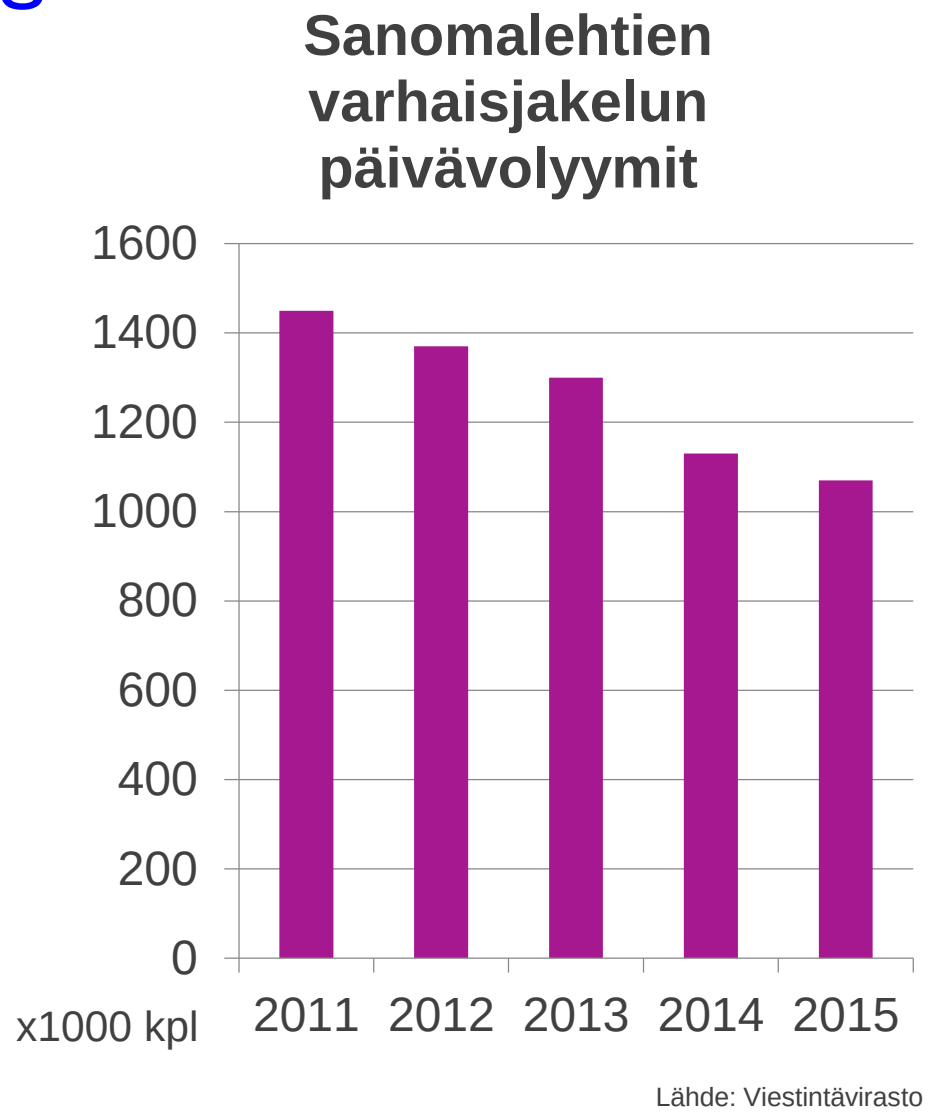
LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Postimarkkinoiden tilanne nyt

- Postimarkkinat käyvät läpi hyvin rajua monivuotista rakennemuutosta, kun digitalisaatio vähentää voimakkaasti kirjeiden ja lehtien jakelumääriä.
- Sanomalehtien varhaisjakelu väheni 12 % ja aikakauslehtien jakelu 10 % edelliseen vuoteen verrattuna.
- Kansalaisten viranomaisasioinnissa suunnitellaan siirryttävän paperikirjeiden sijaan käyttämään ensisijaisesti sähköistä postilaatikkoa vuodesta 2018 alkaen, mikä kiihdyttäisi kirjevolyymin laskua merkittävästi.
- Etlan v. 2013 tekemä arvion mukaan yleispalveluiden tuottamisesta syntyvät nettokustannukset ovat n. 76 miljoonaa euroa vuodessa.

Jakelumäärien muutos

Lähde: Viestintävirasto

Postilainsäädäntö

- Postilaissa säädetään tällä hetkellä kirjepostitoiminnasta sekä postin peruspalvelutasosta = yleispalvelu.
- Postilain yleispalveluun kuuluu mm. 5 pv/viikko jakelu ja keräily, kohtuuhintainen käteismaksullinen kirje- ja pakettituote, kirjeiden kulkunopeusvaatimukset ja toimipisteverkko.
- Esimerkiksi yritysten kansalaisille lähettämät kirjeet eivät kuulu yleispalveluun. Yleispalvelukirjeitä kansalaiset vastaanottavat 40 kpl./kotitalous/vuosi ja näistä 1/3 osa on joulukortteja.
- Lehtien jakelu ei ole postilailla säänneltyä toimintaa.

Mitä ovat postin yleispalvelutuotteet?

5% Kaikista postilähetyksistä

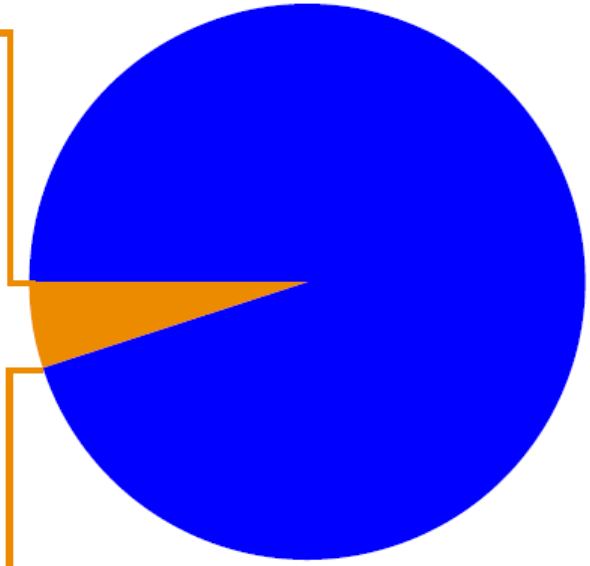
n. 40 kpl/kotitalous

1/3 joulukortteja

Alle **2 kg** käteismaksullinen kirjelähetys, jota yksityishenkilöt lähettävät toisilleen

EI

yritysten kirjeet, sairaalakirjeet, mainokset, sanomalehdet tai aikakauslehdet

Kansainvälinen kehitys

- Postidirektiivi mahdollistaa poikkeuksen jakelutiheyteen mm. vaikeakulkuisessa maastossa, korkeiden kustannusten vuoksi jne.
- Tanskassa yleispalvelua uudistettiin heinäkuussa siten, että kirjeiden kulkunopeutta koskevia vaatimuksia kevennettiin merkittävästi. Käytännössä hitaamman kulkunopeuden mahdollistamana jakelutiheys on vain 2 päivää viikossa.
- Italiassa on tehty päätös, jonka mukaan poikkeuksen piiriin voi kuulua maksimissaan 25 prosenttia maan väestöstä. Poikkeuksen piiriin kuuluvissa alueissa sallitaan joka toinen arkipäivä tapahtuva jakelu kahden viikon jakson jaksolla (ma, ke, pe, ti, to). Poikkeuksen piiriin kuuluvat alueet, joilla on alle 200 asukasta neliökilometrillä.

Uudistuksen tavoite

- Esityksen tavoite on uudistaa postisääntelyä vastaamaan paremmin nykyisiä asiakastarpeita ja turvata postipalveluiden saatavuus koko Suomessa mahdollistamalla uudenlainen yrittäjäpohjainen jakelutoiminta.
- Postilakia ja yleispalveluvelvoitetta on tarpeen uudistaa, jotta voidaan turvata kattavat postipalvelut koko Suomessa.
- Uudistuksen tavoite on synnyttää haja-asutusalueille uudet jakelumarkkinat.

Yleispalvelun järjestäminen

- Sallitaan poikkeaminen viisipäiväisestä jakelusta hyödyntämällä joustot kirjeiden kulkunopeudessa.
- Velvoitetaan yleispalvelun tarjoaja (Posti Oy) kilpailuttamaan jakelu niillä alueilla, joissa ei ole markkinaehtoisesti ylläpidettyä sanomalehtien varhaisjakeluverkkoa.
  - Näillä alueilla jakelu on toteutettava poikkeuksetta vähintään viitenä päivänä viikossa.
  - Viestintävirasto määrittelisi kilpailutettavat alueet.
- Sallitaan yleispalveluille kohtuullinen kate.

Postinjakelu ja -keräily

Taajamassa

Yleispalvelutuotteet

- Vähintään **3** päivänä viikossa
- Yksityishenkilöiden lähettämät kirjeet, kortit ja pienet paketit

Muut postilähetykset

- Kaupallisena jakeluna jopa **7** päivänä viikossa
- Esim. lehdet ja yrityskirjeet

→ Posti toteuttaa itse tai kilpailuttaa toimijan

Haja-asutusalueella

Yleispalvelutuotteet ja muut postilähetykset

- Vähintään **5** päivänä viikossa
- Posti on velvollinen kilpailuttamaan toimijan

Muita uudistuksia

- Poikkeustalouksien osalta sääntelyä joustavoitettaisiin.
- Postinumero- ja osoiterekisterijärjestelmän tietoja avataan paremmin hyödynnettäviksi.
- Kerrostalojen asuinhuoneistoihin jaettavat kirjelähetykset on kannettava kerrostalokohtaisiin lokerikkoihin tai huoneistokohtaisiin postiluukkuihin.
- Muita lakiteknisiä tai merkitykseltään vähäisiä uudistuksia, joita valmistellaan normien purun hengessä ja joilla on tarkoitus helpottaa uusien palveluiden syntymistä ja poistaa esteitä liiketoiminnalta.

Vaikutukset

- Lisää yrittäjyyttä maaseudulla
- Avaa kilpailua postimarkkinoilla entisestään
- Mahdollistaa liikennekaaren kanssa kuljetusten yhdistämisen
- Mahdollistaa postiyritysten kannattavan liiketoiminnan ilman valtion tukea
- Varmistaa laadukkaan jakelun koko maassa

Keskeisimmät perustuslailliset kysymykset

- Yhdenvertaisuus
  - Koko maassa joustoa kirjeiden kulkunopeuteen, mutta maaseudulla, jossa ei ole vaihtoehtoisia jakelijoita, on toteutettava jakelu viitenä päivänä viikossa oli yleispalvelukirjeitä jaeltavana tai ei.
- Omaisuuden suoja
  - Osoiterekisteritiedot luovutettava postitoiminnan hoitamiseksi käyttökelpoisessa muodossa, avoimin ja syrjimättömin ehdoin sekä irrottamiskustannuksin, joka muodostuu osoitetietojen erottamisesta osoiterekisteristä ja niiden luovuttamisen järjestämisestä.
- Henkilötietojen suoja
  - Yhteisöjen osoitetietojen luovuttaminen osoiterekisteristä.
  - 20 vuotta vanha osoitetieto poistettava rekisteristä.